

Aseturvallisuuden kehittämishanke
Apulaispoliisipäällikkö Esko Rasi

ETELÄ-SAVON POLIISILAITOKSEN LAUSUNTO LUONNOKSESTA ASELUPAKÄYTÄNTÖJEN YHTENÄISTÄMISOHJEEKSI

Aselupakäytäntöjen yhtenäistämishojeen luonnos on mielestämme onnistunut ja sen voidaan olettaa edelleen yhtenäistävän lupakäytäntöjä ampuma-aseasioissa. Poliisilaitos kuitenkin kiinnittää huomiota seuraaviin seikkoihin:

- 1) Sivulla 4 on viitattu eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen ratkaisuun, jossa on kiinnitetty huomiota siihen, että keskeneräinen esitutkinta ei ole peruste "viivyttää" lupaharkintaa mainitun jutun lopulliseen ratkaisuun saakka. Eli kussakin yksittäisessä tapauksessa on arvioitava sitä, mikä vaikutus keskeneräisellä esitutkinnalla on hakijan sopivuuden arvioinnin osalta. Hakijanhan ei voida todeta vielä tässä vaiheessa syyllistyneen rikokseen. Keskeneräinen esitutkinta ei siis kategorisesti voi olla epäämisperuste vaan siitä on kussakin yksittäistapauksessa "haettava" perusteet hakijan sopivuuden alentumiselle.
- 2) Sivulla 5 on mainittu, että aikaisempi lupien peruuttaminen voi johtaa siihen, että estetaulukoiden mukaisia esteaikoja sovelletaan 1,5 - 2 kertaisina. Ymmärrämme toki kirjauksen logiikan, mutta jos luvanhaltijan luvat on peruutettu esim. tiettyyn rikokseen syyllistymisen perusteella ja toisaalta samanlaiseen rikokseen (jos nyt tällaista on edes olemassa) syyllistynyt hakee ensimmäistä lupaa, jolloin taas sovelletaan estetaulukoiden "normaaleja" esteaikoja, niin ovatko hakijat tosiasiaassa yhdenvertaisessa asemassa.
- 3) Sivulla 6 on mainittu, että aiemmin annetulla varoituksella on vaikutusta vain, jos varoitus on annettu samasta syystä, joka on peruutusharkinnan perusteena. Tältä osin voidaan todeta, että jos esimerkiksi henkilölle on annettu varoitus aselain säännösten vastaisen säilyttämisen johdosta ja peruutusharkinnassa on kysymys jostain muusta teosta, niin kuitenkin kokonaisuudessaan aikaisempi varoitus ja peruutusharkinnassa oleva tapaus voivat kokonaisuudessa osoittaa henkilön sopivuuden alentumisen eli aikaisempaa varoitusta ei tulisi täysin sulkea pois peruutusharkintaa tehtäessä. Kysymyshän on paljolti siitä, että miten päätöksentekijä hahmottaa asian ja millaiset valmiudet perustelujen kirjoittamiseen on yleensä olemassa.
- 4) Sivulla 9 on jakson 2.2.2 viimeisessä kappaleessa selvitetty esim. ikääntymiseen liittyvää toimintakyvyn alentumista ja siitä mahdollisesti seuraavaa sopivuuden alentumista. Kirjaus on erinomainen. Kyseisten tapausten voidaan olettaa olevan hyvin arkipäiväisiä, mutta päätöksentekijöiden tuntemus mainitun mahdollisuuden osalta voi olla puutteellinen.
- 5) Sivulla 12 ja 13 on mainittu, että tietyt rikokset, joihin liittyy päihteiden väärinkäyttöä, tulisi peruutustilanteessa ensisijaisesti arvioida henkilön terveydentilaa kuvaavina seikkoina sekä

omaa ja toisten turvallisuutta vaarantavana käyttäytymisenä eikä niinkään rikoksina eikä peruutusharkintaa ole ko. tapauksissa tarvetta lykätä lainvoimaisen tuomion antamiseen saakka. Samasta asiasta lausutaan myös sivun 25 ensimmäisessä kappaleessa sekä sivulla 36.

Tältä osin olemme eri mieltä. Kun esimerkiksi törkeä rattijuopumus on pääsääntöisesti peruuttamisperuste, niin tällöin väliaikaisen haltuunottomenettelyn kautta tulisi odottaa lainvoimaista tuomiota ja vasta tämän jälkeen ryhtyä peruuttamismenettelyyn, koska päihteiden väärinkäytön osoittaminen peruuttamisperusteena ei ole oikeuskäytännönkään mukaan yksiselitteistä. Tällöin tulisi peruuttamisperusteina olla rikokseen syylistyminen ja myös päihteiden väärinkäyttäminen, mikäli yksittäinen teko tai muut asiaan liittyvät seikat tätä johtopäätöstä tukevat (esim. päihteiden käyttöön liittyvät rikokset kuten tavallinen rattijuopumus tai poliisilakiperusteinen juopumuskiinniotto), jotka eivät sellaisenaan ole peruuttamisperusteita. Voi syntyä tilanne, että päihteiden "väärinkäyttökynnys" ei ole hallinto-oikeuden näkemyksen mukaan ylittynyt ja samalla ajan kulumisesta johtuen saatetaan menettää oikeus esim. törkeän rattijuopumusrikoksen käyttämiseen peruuttamisperusteena.

- 6) Sivulla 17 ennen jaksoa 2.3.3 on sitä edeltävässä kappaleessa käsitelty suorittamatonta vankeusrangaistusta. Jollain tavoin tämä kirjaus ei "aukene". Peruuttaminenhan perustuu rikokseen ja sen johdosta tehtävään henkilön sopivuutta käsittävään kokonaisharkintaan. Mikä merkitys suorittamattomalla vankeusrangaistuksella sitten tässä yhteydessä olisi ellei tarkoiteta aseiden turvallista säilyttämistä vankeusaikana. Ei vaan aukene tämä kirjaus.
- 7) Sivulla 22 - 24 käsitellään ns. varallisuusrikoksia ja muita rikoksia sekä todetaan, että yksittäisillä varsinaisilla varallisuusrikoksilla ei ole merkitystä lupa- ja peruuttamisharkinnassa, jos ne eivät liity järjestäytyneeseen- tai huumausainerikollisuuteen. Edelleen todetaan omaisuus- ja petosrikosten osalta, että niillä voi olla vastaava vaikutus, jos teoilla on merkitystä aseturvallisuuden kannalta.

Tältä osin olemme myös eri mieltä. Linjaukset ovat jossain määrin liian kategorisia. Rikokset voivat osoittaa sellaista piittaamattomuutta lain kielloista ja käskyistä, joiden perusteella on täysin perusteltua ajatella asiaa myös toisin. Harkinta tulisi suorittaa yksittäistapauksellisesti. Aseturvallisuuteen liittyvän yhteyden osoittaminen esim. varkausrikoksen osalta ei aina ole helppoa. Erityisesti jos yön pimeinä tunteina henkilö varastaa oppilaitoksen luokahuoneesta tietokoneita, niin näkemyksemme mukaan hän ei ole enää ampuma-aselain edellyttämällä tavalla sopiva pitämään hallussaan ampuma-aseita. Jos mainittua tekoa ei arvioida törkeänä varkautena, niin luonnoksen estetaulukon mukaisesti hän voisi saada hankkimisluvan. Kun otetaan huomioon se seikka, että valittajat vetoavat valituksissaan ohjeeseen ja tällä voi olla vaikutusta hallinto-oikeuksien päätöksiin, niin näkemyksemme mukaan meidän ei olisi syytä viedä käsistämme sellaisia instrumentteja, joilla voisimme puuttua tiettyihin tilanteisiin. Esitämme, että tältä osin estetaulukosta poistetaan maininta rikosten liittymäkohta aseturvallisuuteen ja kaikkien omaisuus- ja vastaavien rikosten osalta voisi tulla suorittaa tapauskohtainen harkinta.

Sivulla 22 mainitusta Turun hallinto-oikeuden päätöksestä ei voitane tehdä lupakäytäntöä ja oikeuskäytäntöä koskevaa linjausta. Tulisiko se poistaa.

- 8) Sivulla 37 on käsitelty Poliisihallituksen toimivaltaan kuuluvia asioita. Tulisiko myös tässä yhteydessä mainita siitä kuten sivulla 49, että erityisen vaaralliseen ampuma-aseeseen hankkimisluvan myöntää Poliisihallitus. Myös termi ERVA tulisi ensimmäistä kertaa käytettäessä "kirjoittaa auki".
- 9) Sivulla 47 on käsitelty käsiaseen käyttämistä metsästyksessä. Tulisiko tähän liittää asiaa kuvaamaan nyt voimassa olevassa ohjeessa mainittu Kuopion hallinto-oikeuden päätös, jossa

todetaan, että hirven lopettaminen on metsästystä, jossa pistoolin eli käsiaseen käyttäminen on kiellettyä.

- 10) Sivulla 48 on käsitelty taskuasetta koskevia erityisrajoituksia. Taskuaseen hankkimisen käyttö-tarkoitusperusteena ei voi olla ampumaurheilu. Nyt kuitenkin jossain määrin näin on menetelty. Tulisiko tätä seikkaa vielä enemmän korostaa.
- 11) Sivulla 25 kohdassa 2.3.7 on mainittu, että tietyt ampuma-aseen luvattomat hallussapitotapa-ukset tulevat yleensä arvioitaviksi lievinä ampuma-aserikoksina. Näin varmaan käytännössä onkin tapahtunut.

Ampuma-aserikoksista säädettiin 1.3.1998 voimaan tulleen ampuma-aselain 101 - 103 §:ssä. Lain 103 §:ää koskevassa hallituksen esityksessä lausutaan, että tiettyjen seikkojen täytyessä teko voisi tulla ampuma-aserikoksen sijasta arvioitavaksi ampuma-aserikkomuksena. Kuitenkin hallituksen esityksessä myöhemmin todetaan, että varsinaisen ampuma-aseen luvattoman hallussapidon osalta kyseessä olisi aina ampuma-aserikos.

Muutos rangaistussäännöksiin tuli voimaan 1.7.2007, jolloin hallituksen esityksen (HE 113/2004) mukaisesti ns. rikoslain kokonaisuudistuksen periaatteiden ohjaamana vankeusuhkaiset rangaistussäännökset kootaan rikoslakiin. Hallituksen esityksen pääasiallista sisältöä koskevassa kohdassa lausutaan, että rangaistussäännöksiin ei ehdoteta sisällöllisiä muutoksia. Hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa lievän ampuma-aserikoksen osalta lausutaan, että pykälä vastaisi ampuma-aselain 103 §:n 1 momenttia. Ainoastaan rikoksen nimi ehdotetaan muutettavaksi lieväksi ampuma-aserikokseksi.

Eli voitaneen perustellusti edellä mainittuun viitaten esittää kysymys siitä, että mikä on ollut lainsäätäjän tahto. Voiko siis ampuma-aseen luvaton hallussapito missään olosuhteissa tulla arvioitavaksi lievinä ampuma-aserikoksena.

Apulaispoliisipäällikkö

Ilkka Jukarainen